

**VLAAMS-
BRABANT**

VEEL GESTELDE VRAGEN EN ANTWOORDEN MELDPUNT RATTEN

- Mijn kind of huisdier heeft met het rattenvergif gespeeld of van gegeten, wat moet ik doen?
- Kan ik bestrijdingsproducten verkrijgen of aankopen via het meldpunt ratten van de provincie?
- Ik heb overlast van ratten in mijn tuin? Wat kan ik doen?
- Wat als ratten worden waargenomen in een naburig gebouw of domein?
- Kunnen ratten ook zonder gif bestreden worden?
- Kan men meer overlast verwachten door ratten bij werken aan een waterloop?
- Komen er meer ratten voor nabij een gracht of waterloop dan elders?
- Is het een goed idee een (baan)gracht of waterloop te overwelfen om ratten te bestrijden?
- Verzwakken de ratten de oevers van de waterloop, en verhogen ze daardoor de kans op overstromingen en wateroverlast?
- Wij zitten met ratten, wie moeten wij contacteren?

Mijn kind of huisdier heeft met het rattenvergiftigingsmiddel gespeeld of van gegeten, wat moet ik doen?

De meeste producten om muizen en ratten te bestrijden zijn gemaakt op basis van anticoagulantia. Dit zijn stoffen die de bloedstolling remmen. Mogelijke gevolgen bij een vergiftiging kunnen zijn: makkelijk optreden van blauwe plekken en wondjes die langer blijven bloeden. Bij zeer ernstige vergiftigingen kan er zelfs bloedverlies in de urine of de stoelgang optreden. De eerste symptomen treden pas op na 2 à 3 dagen.

Naast de anticoagulantia zijn er soms nog een aantal andere (meestal oudere) producten in gebruik. Onderstaande richtlijnen zijn alleen bedoeld voor vergiftigingen met anticoagulantia. Bij deze laatste staat er meestal op de verpakking dat het om een bloedstollingsremmend middel gaat en dat het antidotum (antigif) Vitamine K1 is. Neem in geval van twijfel contact op met het **Antigifcentrum (070/245.245)**

Huidcontact

Handen wassen met water en zeep is voldoende. Deze hoeveelheid is te klein om effect te hebben.

Inname

Alles hangt hier af van de ingenomen hoeveelheid.

In vergelijking met muizen en ratten moet een mens al een relatief grote hoeveelheid innemen om gevolgen te ondervinden. Muizen en ratten zijn immers gevoeliger dan mensen voor de effecten van anticoagulantia en zijn bovendien veel kleiner.

Kinderen die al spelenderwijs éénmalig met het gif in contact komen, nemen bijna nooit een toxische dosis in.

Dieren (vooral honden) geraken makkelijker aan een toxische dosis.

Bij kinderen

Indien het een éénmalige recente inname is én het om een normaal kind van minder dan 5 jaar gaat én het een product voor huishoudelijk gebruik is (de concentratie is dan volgens de verpakking 0.005%, bij twijfel bellen naar het Antigifcentrum).

Niets doen.

Tot nu toe zijn er bij de duizenden gekende gevallen, die in deze situatie waren, nog nooit symptomen waargenomen. Voor alle zekerheid kunt u uw kind nog een 4-tal dagen in de gaten houden om te zien of er makkelijk blauwe plekken optreden of wondjes die langer blijven bloeden. Is dat het geval dient U naar de huisarts te gaan.

Alle andere gevallen

Bij volwassenen en bij kinderen : de huisarts raadplegen.

Gaat het om een recente inname (minder dan 1 uur) dan is het aangewezen om actieve kool te geven.

Bij honden

Een dierenarts raadplegen.

Gaat het om een recente inname (minder dan 1 uur) dan is het aangewezen om de hond te doen braken en vervolgens actieve kool te geven.

De veearts dient tweemaal een bloedonderzoek te doen (PT Quick):

- 24 tot 48 uur na de inname
- 72 tot 96 uur na de inname

Als deze onderzoeken afwijkend zijn, dient men Vitamine K1 te geven.

Voor andere dieren: neem contact op met het antigifcentrum (070/245.245)

Kan ik bestrijdingsproducten verkrijgen of aankopen via het meldpunt ratten van de provincie?

Neen, via het meldpunt kan u geen bestrijdingsproducten verkrijgen. Sommige gemeentes verdelen wel bestrijdingsproducten aan hun burgers. Meer info kan je opvragen bij uw gemeente.

Bestrijdingsproducten zijn vrij in de handel verkrijgbaar (grootwarenhuizen, drogisterijen, tuin- en dierenspecialzaken, ...). Vraag eventueel raad in de winkel.

Enkele richtlijnen voor het gebruik van de giftige lokazen:

- plaats deze steeds op (loop)sporen van de rat en zich dicht mogelijk of in de haarden;
- leg deze steeds onbereikbaar voor kinderen of andere dieren uit vb. in rattenbakken, in de haarden, ...;
- bied steeds voldoende lokaas aan
- te veel: kans op schimmelen – niet meer aantrekkelijk
- te weinig: giftige lokaas niet efficiënt
- blijf doorgaan met het aanbieden van het lokaas tot er geen opname meer is

Ik heb overlast van ratten in mijn tuin? Wat kan ik doen?

Ratten in de tuin worden vaak aangetrokken door voedsel van dieren (kippen, vogels, ...) of een composthoop. Als de overlast te groot wordt is bestrijding van de ratten noodzakelijk (zie richtlijnen gebruik van giftige lokazen bij vorige vraag).

Preventie is hier zeer belangrijk.

- Plaats een compostvat in plaats van een composthoop. Composteer geen bereide voedingsmiddelen (gekookte aardappelen, brood, pasta, ...).
- Neem het voedselaanbod weg door:
 - Het compostvat op een verharde ondergrond te plaatsen.
 - Het deksel goed te sluiten en geen etensresten rond het vat te laten slingeren.
- Voeder huisdieren 's morgens en niet te veel, zodat het meeste voedsel 's avonds op is, eventueel kunt u een schoteltje gebruiken zodat u het voedseloverschot 's avonds kunt wegnemen
- Neem de beschutting weg door: te zorgen dat er geen ruimte meer is onder het hok.

Kunnen ratten ook bestreden worden zonder gif?

Onderzoek in opdracht van de VMM heeft uitgewezen dat er momenteel geen haalbare alternatieven beschikbaar zijn voor een chemische bestrijding van de bruine rat wil men op een efficiënte manier een 'plaag' van bruine ratten onderdrukken. Op plaatsen waar zeer grote aantallen bruine ratten voorkomen, is het wegvangen van al deze dieren onhaalbaar.

Chemische bestrijding dient steeds op een deskundige en verantwoorde wijze te worden uitgevoerd.

Anderzijds blijkt een aanpak, waarbij door sanitaire en/of bouwtechnische maatregelen de leefomgeving van de bruine rat wordt beïnvloed, op langere termijn wel efficiënt.

Wij denken daarbij onder andere aan: het gebruik van harde en duurzame materialen voor het stockeren van voedsel, het afschermen van verluchtungskokers en -raampjes met gaas of rooster, de zorg voor een dichte aansluiting op riolen en hemelwaterkanalen ...

Een continue opvolging en het snel ingrijpen op die plaatsen waar ratten worden waargenomen moet de ontwikkeling van hoge concentraties voorkomen.

Wat als ratten als ratten van een naburig gebouw of domein overlast bezorgen?

De wet van 2 april 1971 op de bestrijding van schadelijke organismen (B.S. 20 april 1971) bepaalt dat elke eigenaar ratten (bruine en zwarte) moet bestrijden.

Indien de overlast van ratten afkomstig is van een aanpalend gebouw (bedrijf) of domein waarvan u geen eigenaar bent dan kan u best de eigenaar hiervan contacteren. Indien praten niet helpt of u kent de eigenaar niet dan kan u best contact opnemen met (de technische dienst van) de gemeente. Als ook hier nog geen oplossing wordt geboden of gevolg wordt aan gegeven dan kan u bij de gemeente of de politie een klacht indienen.

Kan men meer overlast verwachten door ratten bij werken aan een waterloop?

In de meeste gevallen hebben werken aan een waterloop weinig of geen effect op de aanwezigheid van ratten in de omgeving. De overlast neemt niet toe, maar kan zich wel verplaatsen.

Tijdens de uitvoering van de werken kan immers de gewone verblijf- en werkplaats van een rat tijdelijk verstoord zijn, zodat die een andere locatie gaat opzoeken.

Als de werken voltooid zijn, is de waterloop minder aantrekkelijk geworden voor ratten: het afval is verwijderd, de beschadigde oever is hersteld, enzovoort. Dit heeft tot gevolg dat uiteindelijk na de werken de kans op overlast door ratten verkleint.

Is het een goed idee een (baan)gracht of waterloop te overwelven om ratten te bestrijden?

Het is nog niet zolang geleden dat (baan)grachten en waterlopen niet alleen bronwater en regenwater afvoerden, maar ook afvalwater. Om de kans op geurhinder en andere ongemakken te verminderen, werden veel (baan)grachten en waterlopen overwelfd.

Ondertussen liggen er naast de meeste waterlopen grote collectoren die het afvalwater afvoeren. In een open gracht of waterloop mag er alleen nog bronwater en regenwater stromen. Er bestaat dus geen reden meer om grachten of waterlopen over grote afstanden te overwelven. Als er plaatselijk toch nog afvalwater in de gracht of de beek terecht komt, gebeurt dat trouwens best in een open bedding. De foutieve lozing wordt dan snel herkend, en kan vlug gesaneerd worden. Bovendien heeft een open waterloop een groter zelfreinigend vermogen dan een overwelving.

Het vroegere overwelven van (baan)grachten en waterlopen had vooral tot doel de geurhinder te beperken. Soms leek het alsof er ook minder ratten waren, maar dat was niet zo, integendeel. Buizen bieden een goede beschutting, en zijn daarom aantrekkelijk voor ratten. Ook al ziet men ze niet altijd, er leven veel meer ratten in riolen dan in open waterlopen.

Als de rattenpopulatie naast een waterloop groot is, heeft dat meestal te maken met de aanwezigheid van afval. We stellen jammer genoeg vast dat sommige mensen keuken- en tuinafval op de oever van de beek leggen, en er soms ook allerhande rommel stapelen. Dat afval en die rommel vormen niet enkel een gevaar omdat ze in de beek kunnen vallen en verstoppingen veroorzaken, ze zijn ook een ideale omgeving voor de ratten: in het afval vinden ze voedsel, en in de opgestapelde rommel bouwen ze hun nest.

Al wie langs een gracht of waterloop woont, kan mee helpen om ratten te bestrijden: een open beek met een schone, natuurlijke oever is heel wat minder aantrekkelijk voor ratten dan een overwelving of inbuizing.

Verzwakken de ratten de oevers van de waterloop, en verhogen ze daardoor de kans op overstromingen en wateroverlast?

Muskusratten veroorzaken nogal wat graafschade aan dijken en oevers. Bruine ratten doen dat veel minder, en zwarte ratten helemaal niet.

In polders en andere laag gelegen gebieden stijgt daardoor de kans op overstromingen en wateroverlast. De dijken liggen er immers hoger dan het omliggende landschap, en als bij hoogwater een verzwakte dijk breekt, is de schade zeer groot.

In onze provincie zijn er geen polders en nauwelijks getijdenrivieren. De meeste beken liggen lager dan het omringende landschap, zodat een beschadigde oever geen overstromingen veroorzaakt. Alleen sommige molenbeken vormen een uitzondering op deze algemene regel: om ter plaatse van de watermolen voldoende verval te hebben, verlegden onze voorouders de beek soms uit haar natuurlijke bedding en lieten ze hogerop tussen steile oevers stromen. Wie sporen van graafschade opmerkt aan dergelijke hoge oevers, verwittigt zo snel mogelijk de waterbeheerder, zodat die de schade kan herstellen voor er overstromingen van komen.

Wij zitten met ratten, wie moeten wij contacteren?

Waterloop / soort rat	<u>1ste cat</u>	<u>2de cat</u>	<u>3de cat</u>
Bruine en zwarte ratten	VMM	provincie	gemeente
Muskusratten	VMM	VMM	VMM

- Indien u de aanwezigheid van ratten langs een waterloop van tweede categorie vaststelt dan kunt u contact opnemen met het meldpunt ratten Vlaams-Brabant. Ook voor algemene vragen met betrekking tot de bestrijding van ratten kunt u contact opnemen met dit meldpunt.

Provincie Vlaams-Brabant
Meldpunt ratten
Provincieplein 1
3010 Leuven
Tel: 016-26 77 90 en fax: 016-26 72 61
E-mail: meldpuntratten@vlaamsbrabant.be
www.vlaamsbrabant.be/meldpuntratten

- Voor muskusratten langs alle waterlopen en voor bruine en zwarte ratten langs waterlopen eerste categorie kunt u contact opnemen met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).

Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
Afdeling Operationeel Waterbeheer
de heer Marc Vanderweeën
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20, bus 16, 1000 Brussel
Tel: 02-553 21 47
E-mail: m.vanderweeen@vmm.be